

Voorwoord	2
Een levensverhaal	4
Pastoraat: Tevoorschijn luisteren	7
Projecten	12
Project Dwars-liggen	12
Project Present in Mokum	15
Netwerken en vertegenwoordigingen	18
Organisatie	21
Financiën	22
Begroting 2008	22
Resultaten VPSG 2007	23
Balans VPSG 2007	24
Begroting/resultaten project Dwars-liggen	25
Begroting/resultaten project Present in Mokum	27
Fondswerving en financiën: toelichting	29
Uit het bestuur	31
Comité van aanbeveling	33

Voorwoord

De Stichting VPSG (Vrouwen Pastoraat Seksualiteit Geweld) is haar werk gestart in 1985. Vanuit pastorale bewogenheid wilde zij hulp bieden aan mensen die getraumatiseerd zijn door incest en seksueel geweld. Het taboe op het spreken over seksueel geweld in maatschappij en kerk moet doorbroken worden.

2007

Er is veel ten goede veranderd: het taboe is doorbroken, er zijn procedures ontwikkeld, er is hulp voor slachtoffers en plegers.

Toch toont recent onderzoek (Rutgers/Nisso, 2006) aan dat seksueel geweld in familieverhoudingen (incest, kindermishandeling en huiselijk geweld) nog altijd voorkomt in alle lagen van de samenleving.

2008

De VPSG is nog steeds een plek van ont-moeting, waar niets moet en veel mogelijk is; waar een nieuw levensperspectief ontdekt kan worden.

2008

Vanuit onze kennis en ervaring proberen we in het project 'Dwars-liggen' een speurtocht op te zetten binnen de kerken naar heilzame seksualiteit. Is er een ander geluid mogelijk in deze samenleving waarin seks een commercieel artikel lijkt te zijn geworden?

2008

Het nieuwe van het project 'Present in Mokum' is dat het zich richt op een specifieke doelgroep namelijk vrouwen die zich bevinden aan de rand van de Amsterdamse samenleving, zoals prostituees en daklozen.

Oude patronen en nieuwe initiatieven. Dit alles deskundig en met veel inzet begeleid door onze medewerkers, Gezien van der Leest, Marthe Link, Margrietha Reinders en Jeannette Deenik-Moolhuizen.

De VPSG houdt zich staande, iets om trots op te zijn. Om staande te blijven is er veel steun nodig. Wij danken de sponsors en de donateurs voor hun bijdragen in het afgelopen jaar. Wij hopen ook in 2008 op uw steun te kunnen rekenen.

Het bestuur van de VPSG

Maart 2008

Een Levensverhaal

“Ik twijfel wel eens of ik hem heb vergeven.”

Interview in het Haarlems Dagblad, 15 december 2007 door Kees van der Linden

Haarlem – Al is het meer dan veertig jaar geleden, nog steeds is Gijsje (62) uit Haarlem incestslachtoffer. “Je houdt het je leven lang bij je.” Vanaf haar twaalfde jaar maakte haar vader seksueel misbruik van haar. In het begin snapte ze totaal niet wat haar overkwam; in de jaren vijftig bestond er immers geen seksuele voorlichting.

Hulp zoeken? Het kwam niet in haar op, laat staan dat ze had geweten hoe het moest. “Zoiets als de kindertelefoon was er niet. We hadden niet eens een telefoon. En ik vraag me trouwens af of ik had gedurfd om te bellen. Daar was ik - denk ik - te schijterig voor.”

Ze groeide op in Noord-Brabant, in een rooms-katholiek gezin. Toen ze in de puberteit kwam, wilde haar vader seks met haar. “Hij zette me onder druk. Dreigde dat ik geen zakgeld meer zou krijgen als ik weigerde. Of dat ik niet meer naar de scouting mocht gaan.” Bovendien zadelde haar vader haar op met een groot schuldgevoel. “Hij zei dat ik hem uitdaagde, dat ik er zelf om had gevraagd.”

Niemand in het gezin had door wat er speelde. “Hij kwam mijn slaapkamer binnen als mijn moeder beneden was, druk bezig met het huishouden. Mijn oudere broers gingen al vroeg naar hun werk, die moesten boterhammen mee. Mijn vader hield natuurlijk wel in de gaten of er niemand de trap op kwam, dan kon hij zijn gang gaan.”

Onnodig te zeggen dat Gijsje het verschrikkelijk vond. “Hij probeerde ook bij me binnen te komen maar dat is hem nooit gelukt. Ik wist me toch altijd weg te draaien.” Pas veel later, toen ze in contact kwam met lotgenoten, kwam ze erachter dat ze zichzelf nog gelukkig kon prijzen. “Hij gebruikte godzijdank geen

geweld. Ik heb wel eens een vrouw ontmoet, die kreeg van haar vader gewoon het mes op de keel. Als mij dat was overkomen, was ik er nu veel erger aan toe geweest.”

De schade die het misbruik heeft opgeleverd, zit bij Gijsje heel diep. Vooral in perioden dat er spanningen zijn, gaapt er een kloof tussen haar en de medemens. “Komt het te dichtbij, dan houd ik het af.” Het is een mengeling van angst en schaamte die er altijd is. Seksueel bleef de schade beperkt, omdat ze bij het ouder worden ontdekte dat ze lesbisch is. Heteroseksuele slachtoffers van incest zien levenslang achter iedere man degene opduiken die hen misbruikte. Zo niet bij Gijsje. “Toen een vrouw voor het eerst toenadering zocht, was dat eigenlijk wel leuk.” Door haar eerste liefde, een gehandicapte Amsterdamse, barstte de bom thuis. “Ik vroeg mijn ouders wanneer mijn vriendin nou eens op de koffie mocht komen. Mijn moeder: “Nee, dat kan niet.” Razend werd ik: Dat kan niet? Weet je wat niet kan? Wat ons pa heeft gedaan! Vervolgens heb ik het contact met mijn ouders verbroken. Lang heeft dat niet geduurd want op aandringen van mijn jongere zuster ben ik toch weer naar ze toe gegaan. Vlak voor deze afspraak kreeg mijn vader een hartinfarct. Toen zei mijn moeder: “Dat heb jij gedaan.” Later heb ik toch met mijn vader gesproken. Onder vier ogen, daar was niemand bij, ook mijn moeder niet. Nou is hij geen prater, absoluut niet. Dus toen hij drie keer sorry had gezegd, snapte ik wel dat hij het meende.”

“Mijn moeder heeft het nooit willen geloven. Ze is er ook nooit meer op teruggekomen, mijn vader evenmin. Er is nooit meer over gepraat. Conflicten heb ik daarna niet meer met mijn ouders gehad, ook niet over het feit dat ik lesbisch ben.”

Over de motieven van haar vader tast ze in het duister. “Het huwelijk van mijn ouders was niet best. Later heb ik van een vrouw die hem in de fabriek als chef had gehad gehoord, dat hij daar meisjes in de billen kneep en over het hoofd aaide op een heel onprettige manier.”

Vanwege het feit dat haar vader het misbruik had toegegeven en zijn excuses had gemaakt, bleef Gijsje haar ouders opzoeken. “Je hebt er die al het contact met thuis verbreken omdat er nooit excuses komen. Dat had ik in dat geval misschien ook wel gedaan.”

“Mijn broers weten van niets. Alleen mijn zuster is op de hoogte. Zij is niet misbruikt. Ze zegt dat mijn vader wel eens wat heeft geprobeerd, maar dat ze hem kon tegenhouden. Ze had al vriendjes in die tijd en begreep waar hij op uit was.”

Jarenlang werkte Gijsje in de thuiszorg, waar ze een leidinggevende functie kreeg. Tot twee keer toe liep ze volledig vast in haar werk. In de jaren zeventig worstelde ze zich er weer uit dankzij therapie. In de jaren negentig ging het opnieuw mis, toen haar vriendin overleed. Bij het VPSG (Vrouwen Pastoraat Seksualiteit Geweld) kon ze praten over haar verdriet dat door haar gedeukte ego erg lastig viel te verwerken.

“Eerst kwam ik elke week, nu nog maar eens in de drie weken. Het is voor mij echt van levensbelang geweest. Met de hulpverleners daar kan ik altijd over mijn jeugd praten. Met je vrienden doe je dat minder gemakkelijk. Die beginnen zich op een gegeven moment af te vragen: Ben je daar nu nóg niet overheen?”

Gijsjes moeder is overleden, haar vader is nu in de negentig en woont in een verpleeghuis. “Laatst heeft hij een herseninfarct gekregen, waardoor hij nu moeilijk praat. Ik zoek hem elke twee of drie weken op. Soms vraag ik me af hoe ik zal reageren als hij overlijdt.”

“Zal ik opgelucht zijn? Ik weet het echt niet. Ook twijfel ik wel eens of ik hem wel heb vergeven. Ik vermoed van wel. Anders zocht ik hem toch niet meer op?”

Gijsje heet in werkelijkheid anders.

Pastoraat: Tevoorschijn luisteren

Inleiding

Ons gebouw aan de Nieuwe Groenmarkt is een plek waar je welkom bent en een luisterend oor vindt. In de woorden van Marthe Link, VPSG-counselor: “Een plek van ont-moeting, omdat er niets moet, maar veel mogelijk is. Waar jouw levensverhaal kan stromen, omdat iemand jou tevoorschijn wil luisteren en de diepste pijn met je wil verduren. Waar iemand samen met jou wil zoeken naar een bron van inspiratie waaruit je putten kunt. Omdat oude bronnen zijn vervuild met modder en rotsblokken van verdriet, pijn en woede of geen bron bleken te zijn, maar opborrelend vergif.”

In een notendop is hier het hart van ons werk beschreven: pastoraat of zoals we tegenwoordig vaak zeggen levensbeschouwelijk counselen. Geloof is niet altijd meer een struikelblok of uitgebreid gespreksonderwerp zoals in de beginjaren van de VPSG, maar op het grotere gebied van zingeving zijn er nog vragen te over. Seksueel geweld laat de fundamenten van het leven schudden; de hulp die geboden wordt biedt houvast.

De praktijk

Ervaringen van verlies. Daar draait het vaak om in de spreekkamers. Ervaring met seksueel geweld geeft vaak een verlies van vertrouwen en zelfbeeld, wat diepe wonden achterlaat op de ziel. En ook andere ervaringen van verlies - van partner, kind, werk, gezondheid, geloof - brengen de oude trauma's weer naar boven. In de spreekkamers wordt hard gewerkt aan het geven van een plek aan het verdriet om wat verloren ging en het vinden van grond onder de voeten en het uitzetten van een nieuwe koers. In 2007 zagen we 13 nieuwe gezichten die voor het eerst voet over de drempel zetten. Ook namen we gedurende het jaar afscheid van 11 mensen. In totaal kwamen er 38 mensen bij ons voor gesprekken.

PASTORALE GESPREKKEN IN KAART GEBRACHT

Jaar	in Haarlem of elders	per telefoon of e-mail	Totaal	Aantal pastoranten	Vrouw/Man
2007	289	363	652	38	35/3
2006	411	233	644	35	31/4
2005	268	157	425	27	24/3
2004	264	171	435	30	28/2
2003	316	173	489	32	31/1
2002	420	172	592	35	
2001	414	108	522	31	
2000	287	65	352	30	
1999	236	52	288	32	

Wat opvalt is dat er meer gesprekken per telefoon en e-mail gevoerd worden. Dit heeft er mee te maken dat een deel van onze pastoranten ver weg woont en tussendoor contact houdt via de e-mail of telefoonlijn. Ook is met name de computer een medium dat het onder woorden brengen van het onzegbare mogelijk maakt. Veel e-mails worden geschreven diep in de nacht wanneer de eenzaamheid vaak het zwaarst gevoeld wordt.

De meeste pastorale contacten worden gevoerd door de twee vaste counselors Marthe Link en Margrietha Reinders. Marthe voert de gesprekken in de spreekkamer in Haarlem, Margrietha houdt ook twee-wekelijks spreekuur in het gebouw van de Protestantse Diaconie in Amsterdam, De Corvershof. In 2006 zijn we begonnen met een proef om ook in Amsterdam pastorale hulp te bieden. Hier bleek voldoende belangstelling voor en ook boden de contacten met hulpverleners in Amsterdam mogelijkheden om het VPSG-aanbod in projectvorm te verpakken (zie hiervoor pagina 15, Project Present in Mokum).

Men kan gemiddeld zeggen dat de leeftijd van de pastoranten ligt tussen de 45 en 65 jaar; er zijn enkele uitschieters naar boven en naar onderen. Het lijkt erop dat de tijd 'rijp' is voor wat de VPSG te bieden heeft als mensen ook al wat 'rijper' zijn en levensvragen zich meer opdringen en/of niet meer

te vermijden zijn. Ook heeft een aantal van onze pastoranten te maken gekregen met relationeel of huiselijk geweld dat op volwassen leeftijd plaatsvindt.

Leeftijd	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999
< 35	7	2	1	5	5	7	6	6	8
35-45	7	8	5	7	10	7	10	11	10
45-55	16	14	15	10	9	9	5	5	5
55-65	4	8	1	3	2	3	6	4	4
65-75	2	1	2	2	3	6	4	3	4
> 75	2	2	3	3	3	3	-	1	1
Totaal	38	35	27	30	32	35	31	30	32

Vanaf de start in 1985 zijn wij een oecumenisch centrum; nog steeds is er een brede diversiteit in religieuze achtergrond bij de pastoranten.

	2007	2006	2005	2004	2003
Rooms-katholieke Kerk	7	10	9	7	12
Protestantse Kerk in Nederland	14	9	10	19	14
Oud-/vrijgemaakt/ christelijk gereformeerd	4	2	1	1	1
Niet (meer) kerkelijk gebonden	7	6	3	2	4
Overig	6	8	4	1	1

De counselors zijn bij diverse, door pastoranten aangespannen, rechtzaken geweest om morele ondersteuning te bieden. Ook gaan zij soms op huisbezoek als dat nodig of belangrijk is.

Alle medewerksters bieden incidenteel telefonisch of via e-mail ondersteuning bij vragen om hulp. Vaak gaat het dan om adressen in de buurt van de hulpvraagster. De vragen variëren van mogelijkheden voor onderdak, lotgenotencontact, hulp bij zwangerschap en een naam van een

gynaecoloog die goed bekend staat in de omgang met slachtoffers van seksueel geweld. In totaal ging het hier om zeven verschillende personen, waarbij het contact kortdurend was: een tot maximaal drie keer. Ook werd een aantal keren advies gegeven aan pastorale werkers en hulpverleners over begeleiding bij de verwerking van seksueel geweld.

Advies, informatie en ondersteuning op het gebied van pastoraat, onderwijs en liturgie

Naast de individuele counseling dat als het hart gezien kan worden van ons werk komen er door het jaar heen allerlei vragen op ons af. Op een aantal gaan we in omdat we het belangrijk vinden dat er aandacht blijft voor de problematiek van seksueel geweld.

We hadden een aantal keren contact met journalisten die programma's maakten of artikelen schreven over misbruik in pastorale relaties. Hoewel dit onderwerp niet onze specialiteit is werden we vaak om een mening gevraagd. Lastig is dat journalisten menen dat we wel naam en adres van een slachtoffer kunnen leveren. Bij weigering leverde dit langdurige discussies op over ethiek en de diverse belangen die door elkaar lopen, met name bij televisie-uitzendingen.

Ook zochten we literatuur en materiaal bij elkaar voor mensen die boekjes of artikelen wilden schrijven over het thema van godsdienst en seksueel geweld.

Een grote en boeiende klus was het werken aan de totstandkoming van een handboek dat door Justitia et Pax (katholieke organisatie voor Vrede en Gerechtigheid) gebruikt wordt om meisjes en vrouwen die in de Democratische Republiek Congo slachtoffer geworden zijn van verkrachting en verminking door milities, te helpen bij de verwerking van het trauma. De vraag aan de VPSG was om te helpen met theologische achtergronden rond mens (man-vrouw) beeld en godsbeeld, rechtvaardigheid, zonde, schuld, vergeving, verzoening en mee te denken over werkbare (gespreks)methodes. We konden putten uit de ervaring met vele jaren groepswork en talloze bruikbare artikelen over deze thema's. Het was interessant om dit materiaal passend te maken voor de situatie van de Congolese vrouwen. Het handboek "Qu'est-ce que tu as fait à ma soeur?" is inmiddels gedrukt en wordt veel gebruikt in basisgemeenschappen. Er zijn plannen om de basisinhoud ook te gaan gebruiken in andere landen.

Bij de presentatie van het handboek werd een minisymposium georganiseerd over seksueel geweld en de rol van religie in het veranderen van patronen. Gezien van der Leest nam, namens de VPSG, deel aan het debat over dit thema.

Regelmatig worden we benaderd om informatie voor scripties en werkstukken. In het afgelopen jaar ging het daarbij om een afstudeerscriptie van Jannie Dekker voor het kerkelijk examen in Utrecht over preken over seksueel misbruik onder de titel *Bevrijdende woorden*. Naast een theoretisch deel werd ook een door ons aangeleverde preek geanalyseerd.

Margrietha ging in gesprek met twee HBO-studenten over de rol van gender in haar wordingsgeschiedenis in theologie en kerk. Ook hielp ze ds. Isajah Munali uit Zambia met ervaringsdeskundigheid en onderzoeksgegevens voor zijn doctoraal scriptie Praktische Theologie. Ds. Munali ziet zijn land en kerk geconfronteerd met problemen van seksueel misbruik, ook onder jongeren. Hij wilde voor zijn scriptie onderzoek doen hoe de kerk zich met deze problematiek moet leren verhouden en hoe kerkelijk kader en jongeren bewust gemaakt kunnen worden van hun eigen verantwoordelijkheid en kracht om zaken te veranderen.

Er werden, op verzoek, weer diverse artikelen geschreven. Jeannette Deenik-Moolhuizen schreef een reeks artikelen over het thema 'Heilzame seksualiteit' (zie ook pagina 12, Project Dwars-liggen). Marthe Link schreef voor *Speling - Tijdschrift voor bezinning*, in de serie over religie en geweld over de vraag waar God zelf is in dit geweld. In het artikel reflecteert ze op ervaringen opgedaan in de spreekkamer. Margrietha Reinders schreef een column voor Zinweb over het sponsordiner op 16 december (zie hierover pagina 27). De meeste artikelen plaatsen we ook op onze website zodat veel mensen ervan kennis kunnen nemen.

Zowel Margrietha Reinders als Jeannette Deenik-Moolhuizen gingen voor in het middaggebed in de Grote Kerk in Haarlem. Als pastores van de VPSG leidden zij dit korte moment van bezinning in de drukte van de stad.

Een vraag om hulp voor een gedetineerde vrouw door een justitiepastor gaf aanleiding tot een ontmoeting tussen VPSG en de justitiepastor en tot plannen om informatie over seksueel geweld te geven aan (bezoek-) vrijwilligers in de gevangenis.

Projecten

Project Dwars-liggen – Speurtocht naar heilzame seksualiteit

Dwarsliggen betekent voor ons dwarsliggen op een maatschappelijke ontwikkeling waarbij uit de kleren gaan, erotische situaties creëren, seks hebben op steeds jeugdiger leeftijd als normaal worden gepresenteerd. Dat betekent dat er vooral op vrouwen en jonge meisjes, maar ook op jongens, een culturele, en daarmee ook dikwijls psychische druk wordt gelegd om hieraan mee te doen. Verworvenheden van de seksuele revolutie en van de vrouwenbeweging zijn onbekend geraakt of worden nu ingezet voor de zogenaamde openheid met labels als *emancipatie* of *stoerheid*. De kritische analyse vanuit het feminisme kan hier goed werk doen: Voor wie is al deze openheid heilzaam? Door wie worden deze labels gegeven? Welke beelden van vrouwen en mannen worden dikwijls ongemerkt overgedragen? En wie hebben daar belang bij?

Maar dan, hoe willen we het anders? Wat zijn de vormen van seksualiteit die heilzaam zijn? Onheilzame seksualiteit komen we als VPSG immers genoeg tegen. Ernstige grensoverschrijdingen. Waar willen of moeten we grenzen trekken? Kunnen de kerken aan het gesprek hierover een bijdrage leveren? Het is lastig om hier in de kerken op in te gaan omdat de kerk een traditie heeft van betutteling en verboden of juist voorschrijvend gedrag op het gebied van seksualiteit. Verder bestaat er gêne om over zaken rond seksualiteit met elkaar in gesprek te gaan. Toch zou de kerk een veilige plek moeten zijn om te bespreken wat wel heilzaam is voor mannen en vrouwen, en vooral voor jongeren.

Met dit project probeert de VPSG een bijdrage te leveren aan een nieuwe ronde van gesprek over hoe we leven als seksuele individuen.

Op de Oecumenische Vrouwensynode (OVS) op 10 en 11 maart hebben we het onderwerp ingebracht als plenair te behandelen agendapunt: *Wat willen vrouwen zelf op het gebied van seksualiteit? Vrouwen dienen (opnieuw) duidelijk te maken wat zij willen op het gebied van seksualiteit. Wat verstaan zij onder heilzame seksualiteit?* Doel was om het gesprek hierover nieuw leven in te blazen. En vanuit het geleefde leven te praten en niet vanuit abstracte normen.

Het werd in bespreking genomen en een flink aantal vrouwen nam deel aan het gesprek. Ook verspreidden we een vragenlijst met als onderwerp wat vrouwen wensen op het gebied van seksualiteit en hoe zij heilzame seksualiteit zouden omschrijven. Uit de terugontvangen lijsten blijkt dat vrouwen dit onderwerp opnieuw op de maatschappelijke agenda willen zetten. En heilzame seksualiteit wordt vooral verbonden met intimiteit en respect. Voortvloeiend hieruit bespraken we de vragenlijst in een groepje oudere vrouwen en werd een bijeenkomst gepland van de OVS-groep Amsterdam e.o. De vragenlijst blijkt ook goed te werken als gespreksagenda. Voor de Nieuwsbrief van de Vrouwensynode en voor het blad *Doopsgezind.nl* werd een verslag geschreven.

Op een dag van het IKON-pastoraat op 24 maart gaven we twee maal een workshop over *Intimiteit en grenzen* voor zo'n twintig deelnemers. Naast een verlangen naar intimiteit kwam ook juist de angst ervoor naar voren in het gesprek. En nadrukkelijk werd de vraag gesteld wie de spelregels bepaalt. De meeste deelnemers zeiden in hun jeugd eigenlijk geen voorlichting te hebben gehad.

Waar-zeggen over liefde. Op 6 juni werd in Amsterdam een middag voor dak- en thuislozen georganiseerd in de prachtige tuin achter het diaconiegebouw Corvershof. Thema van de middag: Samenwerking, vriendschap en liefde op straat. Vanwege het onderdeel *liefde* ging de VPSG in op de uitnodiging van de diaconie om een bijdrage te leveren. Wij bedachten dat we de bezoekers wilden uitdagen om met ons in gesprek te gaan over hun ervaringen en verlangens, samen 'waar-zeggen' over liefde. We plaatsten een bord met *Waar-zeggen over liefde*, en gelijk vormde zich een grote rij met 'klanten'. Elke bezoeker mocht kiezen uit kaarten met uitspraken, gedichten of afbeeldingen over liefde, of over waarheid en waardigheid. En onmiddellijk zaten we midden in de ervaringen met liefde van de bezoekers. Treurige en goede.

- *De eerste vrouw die aan mijn tafeltje kwam kreeg de kaart met daarop God is liefde. "Zo is het precies", zei ze. "Dat ervaar ik nu elke dag, terwijl het jarenlang door verslaving heel slecht met me is gegaan." Sommige gesprekken gingen over de moeilijke situatie van het leven op straat zonder privacy, of mislukte relaties, overvraagd zijn, seksuele handicaps, echte liefde niet te kunnen vinden. Een vijftiger vertelde dat hij nog nooit in zijn leven enige vorm van liefde had ontvangen, niet thuis, niet op school, nergens. Opvallend was dat welke ervaringen de*

bezoekers ook hadden, zij vrijwel allemaal vol hoop waren dat zij ooit in hun leven liefde zouden vinden.

Zo voerden we elk achttien gesprekken van tien minuten. Mensen stonden nog tijdens de maaltijd aan het eind van de middag in de rij om aan de beurt te komen. Om even aandacht te krijgen, een hand, een ontmoeting. Voor ons was de middag niet alleen warm vanwege het schitterende weer en de mooie omgeving. We vonden het een cadeau om wat de bezoekers aan ons wilden toevertrouwen. Op een groot papier hebben we de prachtigste uitspraken over liefde verzameld: *Uiteindelijk draait alles om liefde. De liefde voor wat je bent, voor wat je doet en voor de mensen om je heen. (Joriska). Iets zinnigs over liefde. Lang gewacht. Nooit verwacht. Toch gekomen. (Makom)*

Aan het begin van de zomer en voor een deel na de zomervakantie stuurden we per e-mail aan een veertigtal geselecteerde Noord-Hollandse pastores een aanbod voor najaar 2007 met een keuzemogelijkheid van vier activiteiten. Van 12 van hen werd een reactie ontvangen. Daarvan zeiden enkelen op termijn wel te willen deelnemen aan een activiteit. Gezien de antwoorden wordt een studiemiddag voorbereid over *Hoe maken we het als pastores voor pastoranten comfortabel om over seksuele zaken te spreken?*

In Gelderland heeft het KCMA (katholiek maatschappelijk activeringswerk) samen met een medewerkster van de PKN ons thema voor de komende jaren overgenomen. We bereidden gezamenlijk een studiemiddag in november voor hulpverleners voor, en de projectmedewerkster van de VPSG bereidde een lezing voor. Helaas waren er te weinig aanmeldingen.

In Volendam werd in samenwerking met pastoraal werkster Agaath van den Hogen, met acht in de parochie zeer actieve vrouwen gewerkt aan de vragen naar heilzame seksualiteit. Aan de hand van een toegespitste vragenlijst werd indringend en open met elkaar gesproken. Daarbij gingen we steeds uit van de eigen beleving. Ook spanning met de kerkelijke leer kwam aan de orde. De vrouwen gaan proberen in hun groepen heilzame seksualiteit aan de orde te krijgen. Het is een eerste stap die moet leiden tot een bredere aanpak binnen Rooms-katholieke parochies provinciebreed. Een voor 10 december georganiseerde avond in een parochie in Hoorn kon niet doorgaan vanwege te weinig deelnemers. Wel werd in Hoorn op 23 december een viering over heilzame seksualiteit gehouden. Door berichten in de pers bleek er een aantal onbekenden naar deze viering te zijn gekomen. Na afloop

hadden we een paar aardige gesprekken over het onderwerp. Na Pasen staat opnieuw een avond met vrijwilligers gepland.

Hoewel het ook met dit project niet eenvoudig blijkt om een entree te krijgen binnen kringen van pastores horen we vaak positieve reacties op ons project. We gaan er dus opgewekt mee door.

Een breder bereik heeft ons project in elk geval door stukken op onze website en interviews in *Volzin* en *Doopsgezind.nl*. In de special over seksualiteit en de kerk van het toerustingblad voor kerkelijk kader *Toer* schreven we een artikel over de VPSG en over ons project (*Toer* 5, oktober 2007).

Verder schreven we het hoofdartikel in het blad *Fier* (jaargang 11, jan/feb. 2008) over heilzame seksualiteit in een nummer over Open en bloot.

Rond ons onderwerp is veel aan de orde, zo volgen we publicaties en internet en waren we onder andere aanwezig bij de presentatie van het rapport *Seksualiteit en beeldvorming onder jongeren van E-quality*.

Informatie over de financiële kant van het project is te vinden op pagina 25 en 26.

Project Present in Mokum

In 2006 begonnen we een twee-wekelijks spreekuur in Amsterdam.

Kennismakend met allerlei diaconale activiteiten die in de Corvershof, het gebouw van de Protestantse Diaconie, plaatsvinden ontstond het idee om het VPSG-spreekuur meer te laten aansluiten bij de doelgroepen waar de diaconie mee te maken heeft. Mensen die kwetsbaar zijn doordat hun positie in de samenleving wankel is, bijvoorbeeld dak- en thuislozen en vrouwen die in de prostitutie werken. Het spreekuur zou dan een aanvulling kunnen zijn op het hulpaanbod met specifieke nadruk op begeleiding rond ervaringen met seksueel geweld. Naast het spreekuur willen we, samen met het straatpastoraat, lotgenotencontact opzetten en stimuleren.

Een tweede poot van het project betreft het geven van informatie en voorlichting aan vrijwilligers en professionals van kerkgemeenschappen en hulpinstanties in Amsterdam over het thema seksueel geweld.

In eigen kring begonnen we na te denken hoe een project er zou kunnen uitzien en na verkennende gesprekken met de diaconie van Amsterdam werd een projectvoorstel geformuleerd. Gelukkig bleken ook fondsen en (religieuze) organisaties zeer positief over het idee waardoor Present in Mokum in september 2007 van start kon gaan. We noemden het zo omdat

onze methode van counselen goed past in de nu veel besproken presentie-methode waarin toegewijde aandacht en liefdevolle trouw sleutelwoorden zijn.

Het project duurt drie jaar en beslaat acht uur per week, waarvan in ieder geval drie uur gebruikt wordt voor een pastoraal spreekuur. De overige uren kunnen worden besteed aan groepspastoraat, netwerken, voorlichting en scholing. Pastoraal counselor Margrietha Reinders gaat dit project invullen. De coördinator van de VPSG is eerste aanspreekpunt en helpt de route mee uit te zetten.

De counselor had in totaal contact met 16 vrouwen die tot de doelgroep behoren. Het contact met hen is wisselend en onregelmatig, omdat de vrouwen moeite hebben met agenderen.

Tijdens het spreekuur op woensdag is er contact met een kleine vaste groep pastoranten.

Ter voorbereiding en verdieping volgde Margrietha de cursus Pastoraat, trauma en psychiatrie bij Psychiatrisch Centrum Zon en Schild in Amersfoort.

Verder wordt geïnvesteerd in contacten die het netwerk uitbreiden en de counselor en het project profileren naar de doelgroep.

Zo werd kennisgemaakt met en informatie gegeven bij:

- Vrouwennachtopvang de Prinsenhof (project van de Regenboog)
- De Zusters Augustinessen aan de Oudezijdsachterburgwal, een congregatie die ook met prostituees heeft gewerkt
- Het drugspastoraat: de crypte-vieringen en de drugspastores
- Het kerkhuis: diaconale presentie in de Bijlmer, ook actief op het gebied van migrantenpastoraat. Gesprekken met de coördinator en met de diaconaal consulenten
- Het Leger des Heils, over de 24-uurs opvang voor vrouwen en de mogelijkheden voor samenwerking
- Het straatpastoraat: mogelijkheden tot samenwerking, contacten met de doelgroep, bijeenkomsten
- De diakonaal consulenten aan de Corvershof
- Het intercultureel netwerk vertrouwenspersonen in Bos en Lommer, project van onder andere de stedelijke diaconie, n.a.v hun thema huiselijk geweld en misbruik.

Het doel blijft steeds: ondersteuning en een luisterend oor bieden aan vrouwen die door misbruik en geweld zijn beschadigd. Dat is de basis onder het project.

Naast het spreekuur is in ontwikkeling het contact met het straatpastoraat, het contact met het kerkhuis, en het contact met het intercultureel netwerk voor vertrouwenspersonen in Bos en Lommer.

Concreet betekent dit dat er voor 2008 plannen gemaakt worden voor:

- vrouwenuitstapjes samen met de straatpastor
- regelmatige aanwezigheid in de straat- of nachtopvang bijvoorbeeld twee keer per maand
- contacten met het pastoraat aan migrantenvrouwen
- de mogelijkheid van training van vertrouwenspersonen

Daarnaast zal er in artikelen verslag gedaan worden over de ervaringen in het project.

Project Present in Mokum is voor de VPSG een interessante stap; het schept een mogelijkheid om in Amsterdam een duidelijk visitekaartje af te geven en de eigen expertise in te brengen in de samenwerking met anderen en het geeft toegang tot pastorale hulpverlening aan een zeer kwetsbare groep die we in de normale routine van de VPSG mislopen.

Op pagina 27 en 28 zijn de begroting en de resultaten van het project te zien.

Netwerken en vertegenwoordigingen

Sinds het bestaan van de VPSG bestond er samenwerking met andere soortgelijke groepen in het land. In eerdere jaarverslagen werd al beschreven hoe de thematiek van seksueel geweld en godsdienst binnen de PKN (Protestantse Kerk in Nederland) langzamerhand uit het blikveld verdwijnt. Dit met name door bezuinigingen en reorganisaties.

In februari namen Jeannette Deenik-Moolhuizen en Gezien van der Leest op het Landelijk Dienstencentrum van de PKN deel aan een expertmeeting ‘Van offer tot opstanding’ georganiseerd door de projectgroep Geheim Geweld. Doel was het verhelderen van de effecten van de theologie rond het kruis waarin lijden en vergeven belangrijke thema’s zijn en die ook voor slachtoffers van seksueel geweld veel lading hebben gekregen. De elf experts verdiepten de vraagstelling vanuit hun ervaring en kwamen tot een reeks conclusies en aanbevelingen o.a. om meer onderzoek te doen naar de relatie tussen huiselijk en seksueel geweld en kerk, en meer aandacht aan het thema te besteden door artikelen te plaatsen in bladen die binnen de kerken worden uitgegeven.

Als concreet effect van deze bijeenkomst heeft het blad *Toer* een themanummer “Vertrouwelijk? Kerk en seksualiteit” uitgebracht waarvoor Jeannette Deenik-Moolhuizen twee artikelen schreef.

In het Landelijk Beraad Godsdienst en Geheim Geweld (voorheen het coördinatorenoverleg) werd meer afscheid genomen dan dat het tot nieuwe plannen kon komen, mede door onzekerheid van de meeste aanwezigen (werkzaam binnen de PKN) over hun nieuwe profiel en taak. De VPSG heeft door haar oecumenische en zelfstandige positie een eigen plek in dit geheel. In de bijeenkomst in maart bleek dat de meeste tijd gaat naar strategieën gericht op de dienstenorganisatie van de PKN in plaats van naar de provinciale activiteiten; daardoor voelde de coördinator zich genooddaakt om meer afstand te nemen. Kenmerkend is dat er steeds minder mensen, tijd en geld beschikbaar is voor de (begeleiding van) provinciale groepen. Het lijkt een aflopende zaak te zijn. Wij betreuren dit bijzonder.

De coördinator gaf informatie aan en sprak met de Interkerkelijke Stichting Godsdienst en Incest Groningen/Drenthe. Deze stichting lijkt op de VPSG in

haar aard en manier van werken. Haar bestuur bezon zich op de vraag of het tijd was om het werk van de stichting te beëindigen (door gebrek aan financiën en de leeftijd van de medewerkster). Inmiddels leidt de stichting een slapend bestaan.

Jeannette Deenik-Moolhuizen en Marthe Link namen deel aan de bijeenkomst van de Oecumenische Vrouwensynode en vroegen aandacht en meedenkers voor het thema ‘Heilzame seksualiteit’ van het project Dwarsliggen. (zie pagina 12)

Via diaconaal consulent Corrie Rijkers is er een samenwerkingscontact ontstaan met de Protestantse Diaconie in Amsterdam. Hieruit vloeiden allerlei activiteiten voort waaronder het spreekuur in Amsterdam, deelname aan de Daklozendag (pagina 13) en het project Present in Mokum. Als voorbereiding op haar afscheid kwam Corrie Rijkers nog een keer langs en konden we concluderen dat er in een paar jaar toch veel tot stand was gekomen; en de VPSG was aanwezig bij haar feestelijke afscheidsdienst in Amsterdam Zuid-Oost.

Ook was de VPSG aanwezig bij het afscheid van adjunct-directeur van oecumenisch diaconaal centrum Stem in de Stad Hanny Korstjens. Wij hebben al een lange tijd een band met Stem in de Stad en zijn burens op de Nieuwe Groenmarkt. Voorheen huurden we ons pand via Stem in de Stad; per 2007 zijn wij de zelfstandige huurder.

Veel afscheid in 2007. We namen ook afscheid van de algemeen secretaris van de diaconie van de Protestantse Gemeente te Haarlem, Govert Jeronimus. Hij was een zeer trouwe bondgenoot voor de VPSG, wist vanuit zijn gesprekken met hulpvragers alles van het leed dat seksueel geweld veroorzaakt en was altijd bereid mee te denken, advies te geven en een positieve aanbeveling te geven voor de VPSG. In een interview met hem voor de VPSG-Nieuwsbrief voor Diaconieën zegt hij op een vraag naar suggesties voor de VPSG: “Jullie hebben genoeg goede ideeën, vind een fondswerver zodat je je kan richten op het uitvoeren van je ideeën. En bouw het aantal donateurs uit, dat is altijd een goede basis onder je werk.” Met zijn opvolger Ruud van der Jagt hebben we inmiddels al wat meer kennigemaakt en we rekenen ook met hem op een goed samenwerkingscontact.

Een van de fondsen die de projecten van de VPSG steunt is het SKaNfonds. Penningmeester Stan Baars en coördinator Gezien van der Leest waren aanwezig op de viering van het 50-jarig jubileum.

Maddy de Bruin is onze vertegenwoordigster in het VSK- (Vereniging tegen Seksuele Kindermishandeling) platform van zelfhulp- en belangenorganisaties inzake seksueel geweld.

Zij bezoekt de platformbijeenkomsten en brengt daar onze specifieke invalshoek in.

Marthe Link is vanuit haar expertise als pastoraal counselor lid van de klachtencommissie van de Sint Josephstichting der Zusters Ursulinen van Bergen.

Organisatie

De VPSG is een kleine organisatie waarin elke medewerkster zeer zelfstandig is in de invulling en uitvoering van haar werk. Het is een uitdaging om in de hectiek van de twee dagen per week waarin alles moet gebeuren ook tijd te nemen voor reflectie en onderlinge ondersteuning. Een vast punt in het jaar is het samen afsluiten van het jaar; tijdens een maaltijd laten we hoogte- en dieptepunten passeren en benoemen we wat we persoonlijk nodig hebben om het werk bij de VPSG goed te doen. Daarnaast bespreken we in het zes-wekelijkse werkoverleg de werkzaamheden, verzoeken en projecten zodat we van elkaars werk op de hoogte blijven. In de jaarvergadering is het fijn om het werk te delen met bestuursleden. Ook werd dit jaar aandacht besteed aan een inhoudelijke doordenking van het begrip ‘seksuele gezondheid’ naar aanleiding van het project Dwarsliggen.

Het up-to-date houden van de website vraagt aandacht. In de loop van het jaar zijn we begonnen na te denken over een nieuwe lay-out en besturing omdat er met de oude website te weinig mogelijk is. We hopen in 2008 de website te vernieuwen en zelf te kunnen bijhouden via CMS – Content Management Systeem. Rob van Kampen van 2cServices is een grote hulp bij alle vragen rond de computers van de VPSG.

In december konden we de nieuwe druk van onze algemene informatiefolder presenteren. In deze folder staat informatie over wie we zijn, onze missie, visie en werkwijze en informatie over de twee VPSG-projecten. De folders worden zo breed mogelijk verspreid en werken vaak als een eerste kennismaking met ons.

Ook kwam de nieuwe dichtbundel van Annelies Schreuder uit. Haar eerste bundel ‘Adem en Vuur’ werd verkocht ten behoeve van het werk van de VPSG en ook met de verkoop van haar tweede bundel ‘Torens van verlangen’ steunt Annelies ons werk. Annelies zegt hierover in een interview: “Het onrecht in de wereld dat via de media je leven binnenkomt ervaar ik als een knelpunt om te dichten. Er is zoveel nood en er is zo weinig aan te doen. Soms is het in een gedicht te vangen en soms kun je een goed doel steunen.”

Begroting 2008

Ontvangsten

Uitgaven

Diaconieën PKN	18.000		Salaris coördinator	18.000
Fondsen	20.000		2 Past. counselors	23.000
Donateurs	10.000		Administratiekosten	900
Giften van derden	1.000		Reiskosten	2.000
Ontvangen rente	2.000		Huur	7.000
Lezingen/workshops	500		Materiaalkosten	1.000
Bijdragen pastoranten	2.500		Scholing medewerkers	1.000
Doorberekening kosten projecten	3.500		Representatie/ bestuurskosten	1.000
			Organisatiekosten	4.000
			Supervisie	1.000
			Publiciteit	2.000
			Onvoorzien	500
Tekort	3.900			
Totaal	61.400			61.400

Origineel balans 2 pagina's

Begroting /resultaten project DWARS-LIGGEN 2007-2008

Uitgaven	Begroting 2007	Resultaat 2007	Begroting 2008
-----------------	---------------------------	---------------------------	---------------------------

Personeelskosten projectleiding	12.000	10.857,60	12.000
Kosten externe deskundigheid	7.000	1.594,00	7.000
Reiskosten	1.500	536,16	1.500
Organisatiekosten	1.500	1.200,00	1.500
Materiaalkosten	1.000	1.167,55	1.000
Publicatie werkschrift	2.000		2.000
Website	1.000	136,06	1.000
Afronding			
Onvoorzien	500		500
Totaal	26.500	15.491,34	26.500

Begroting en resultaten Project Dwars-liggen, vervolg

Inkomsten

en toezeggingen   2006   2007   2008   2009

Over vorig jaar		3.749	10.757	
Uit reserve VPSG			3.000	
SKaNfonds	3.500			
J.C Ruigrokst.	1.000	2.000		
Dick Laanst.		2.500		
PIN		8.000		
St. De Haaf (garantiesubsidie)				7.500
Prot. Diaconie Haarlem	2.000	3.500	3.500	2.000
SIOC	2.000	2.000	2.000	2.000
Haëlla st.	3.000	3.000	3.000	3.000
R.K. Bisdom Haarlem		1.500	1.500	
Totaal	11.500	26.249	23.757	14.500

NB. De ontvangen en te ontvangen bedragen zijn over de jaren verdeeld waardoor deze bedragen niet aansluiten bij de bedragen in de balans (pagina 24)

Begroting/resultaten project Present in Mokum 2007-2008

Uitgaven	Begroting 2007	Resultaat 2007	Begroting 2008
Personeelskosten	3.520	1.777,00	12.320
Reiskosten	300	31,50	1.200
Huur	800	800	2.400
Organisatiekosten	1.000	600	800
Publiciteit	3.000		1.000
Materiaal	400	493,46	1.000
Afronding			
Onvoorzien	500		500
Totaal	9.520	3.701,96	19.220

Begroting en resultaten Project Present in Mokum, vervolg

Inkomsten

en toezeggingen	2007	2008	2009	2010
Over vorig jaar	3.098			
Uit reserve VPSG			1.000	2.000
Prot. Diaconie A'dam	400	1.200	1.200	800
Prov. Minderbroeders- Kapucijnen	2.500			
Fundatie v.d Santheuvel, Sobbe	3.900			
St. R.C. Maagdenhuis		5.000	5.000	5.000
Krijt Hulpfonds		1.000	1.000	500
Commissie PIN		5.000		
SKaNFonds (garantie)		3.500		
Zrs. Ursulinen van Bergen		3.000	3.000	3.000
Totaal	6.800	21.798	11.200	11.300

NB. De ontvangen en te ontvangen bedragen zijn over de jaren verdeeld waardoor deze bedragen niet aansluiten bij de bedragen in de balans (pagina 24)

Fondswerving en financiën: toelichting

In 2006 hadden we een tekort op de resultatenrekening. Dit betekende dat we al vroeg begonnen om hulptroepen te mobiliseren. Bij het verschijnen van het Jaarverslag 2006 werd een oproep gedaan aan donateurs en lezers om mee te denken over mogelijkheden voor financiële ondersteuning, wat een aantal bruikbare tips opleverde.

Met de SeSamacademie werd een traject gestart waarin ook de vraag naar voldoende financiële draagkracht een item was (zie verder bestuur, pagina 31)

Stan Baars en Gezien van der Leest bezochten een workshop over nieuwe wetgeving en fondswerving voor goede doelen en kregen zo weer nieuwe informatie en contacten. Onderdeel van de nieuwe wetgeving was de eis van de Belastingdienst dat Goededoelenorganisaties zich moeten registreren als ANBI (Algemeen Nut Beogende Instelling) om zo vrijgesteld te worden van het betalen van belasting over ontvangen geld. Voor donateurs van de VPSG betekent de ANBI-status dat giften aftrekbaar zijn voor de inkomstenbelasting. Wij zijn door de Belastingdienst aangemerkt als ANBI; dit is ook terug te vinden op de website van de Belastingdienst.

Kijkend naar de resultaten is het duidelijk dat de begrote € 18.000 waarmee de VPSG op het Giftenadvies 2007 van de PKN Noord-Holland staat bij lange na niet gehaald is. In 2006 steeg voor het eerst het totale bedrag maar deze trend zette zich toch niet door. Het blijft een aandachtspunt hoe we de protestantse gemeenten kunnen motiveren voor ons werk. De grootste stijger is wel de post ontvangen van R.K. instellingen. Met de toename van R.K. bestuursleden is ook het werk van de VPSG meer bekend geworden binnen de R.K. kerk. Van diverse dekenale en parochiële commissies in het Bisdom Haarlem mochten we giften ontvangen. Ook het totaal aan bijdragen van fondsen steeg in 2007; dit was mede te danken aan de tips van donateurs die nieuwe fondsen wisten te noemen.

Een vaste inkomstenbron en elk jaar nog stijgend is de bijdrage van donateurs. Wij zijn ontzettend blij met onze trouwe meedenkers en gevers. Ook de projecten dragen een bedrag bij aan de exploitatierekening door gebruik te maken van de ruimte, het materiaal en de medewerkers.

In december organiseerden we een sponsordiner en benefietconcert in Haarlem. In kerstsfeer werd in Vincent's Eethuis gegeten met zo'n 70 mensen. De sfeer was buitengewoon goed en het was een goede gelegenheid voor donateurs, fondsen en anderen om elkaar te ontmoeten. Daarna gaf het Noord-Hollands Byzantijns Mannenkoor een prachtig concert in de Lutherse Kerk. Mede dankzij sponsors leverde deze activiteit bijna € 3.700 op. Ook gaven het diner en concert aanleiding tot goede publiciteit voor het werk van de VPSG, o.a. door een interview in het Haarlems Dagblad (opgenomen op pagina 4 van dit Jaarverslag).

Aan de uitgavenkant zijn de kosten voor de pastorale counselors gedaald omdat Margrietha Reinders nu deels voor het project Present in Mokum werkt. Kosten voor de accommodatie zijn behoorlijk gestegen nu de VPSG zelfstandig huurt en ook de vaste lasten zelf moet opbrengen. Voordeel is dat we meer ruimte hebben en ook de mogelijkheid om de ruimte nog in gebruik te geven bij anderen.

De twee projecten worden gedragen door een groot aantal fondsen en instellingen (zie pagina 25 t/m 28). Dankzij deze hulp kunnen we een aantal van onze ideeën concreet maken. Voor de projecten heeft het bestuur van de VPSG ook een bedrag gereserveerd.

We zijn trots op het positieve resultaat waar we hard voor gewerkt hebben. Mar Blonk nam als boekhouder op vrijwillige basis de stevige klus weer op zijn schouders. Vanaf de oprichting in 1985 zorgt hij voor een gedegen boekhouding. Door de aparte financiële verslaglegging van de projecten wordt de klus eigenlijk steeds een beetje groter. Gelukkig blijft hij er even laconiek en behulpzaam onder als altijd.

Gezien van der Leest, coördinator VPSG

Uit het bestuur

Samenstelling

Het was fijn dat we dit jaar vanaf september weer voltallig werden met het aantreden van Theo van Driel tot het bestuur. Hij is R.K. pastor in Ooster-Blokker en Zwaag bij Hoorn. Hij is zeer betrokken bij het onderwerp en dat heeft hij zichtbaar gemaakt door al twee keer een viering te wijden aan seksueel misbruik. Door zijn betrokkenheid bij het CNV heeft hij ook een waardevolle inbreng als het om personeelszaken gaat.

De samenstelling bleef verder zoals het was, Ingrid Visser-Roos zette zich in als voorzitter, met speciale aandacht voor het beleidsplan en de personeelszaken, Stan Baars is penningmeester en heeft veel aandacht voor de continuïteit van de geldstroom. Agaath van den Hogen heeft een betrokken en gevoelige inbreng in het bestuur en Greet den Dulk-Barens is verantwoordelijk voor het secretariaat.

Mar Blonk verzorgt op voortreffelijke wijze de boekhouding.

Een bijzondere gebeurtenis voor Stan Baars was dat hij eind september werd gewijd tot diaken in het Bisdom Haarlem.

Werkzaamheden

Wederom was het bestuur weer vooral bezig met de randvoorwaarden. De zorgelijke financiële situatie van 2006 heeft veel in beweging gebracht. Stan Baars heeft een financieel reglement opgesteld en door hem kwam er een contact met de SeSamacademie tot stand. Dat is een stichting waar leidinggevende senioren uit het bedrijfsleven en de non-profit sector hun kennis en ervaring op zinvolle wijze aanwenden voor de samenleving. Met twee Sesamadviseurs zijn een zevental gesprekken gevoerd met twee bestuursleden en twee medewerkers van de VPSG om een structurele vorm te vinden voor een gezonde financiële basis. Of het aan die gesprekken lag of niet, het boekjaar 2007 is in ieder geval met een positief saldo afgesloten, dank zij de inspanningen van de coördinator en de penningmeester.

Ook werd door het bestuur (node) besloten de bijdrage van pastoranten te verhogen tot een minimum van € 15 per gesprek. Het lastige van deze bijdrage is dat de pastoranten die kosten nergens kunnen verhalen.

Een goede profilering van de VPSG blijft een punt van voortdurende aandacht.

Een stap in die richting was het geslaagde benefietdiner en -concert dat half december in Haarlem plaats vond. Behalve dat het een zeer geanimeerde bijeenkomst was, bracht de bijeenkomst ook een mooi bedrag op. Er is ook een beleidsplan door het bestuur opgesteld, een noodzakelijke voorwaarde voor iedere organisatie om goed te kunnen functioneren. Een mooie inhoudelijk bijdrage heeft onze coördinator Gezien van der Leest geleverd aan de handleiding die Justitia et Pax over de bewustwording van seksueel misbruik in de Republiek Congo heeft samengesteld. Wellicht dat deze handleiding ook voor andere landen en conflictgebieden wordt aangepast. Een manier om het werk te kunnen voortzetten is een projectmatige aanpak. Naast het reeds lopende project ‘Dwars-liggen - Speurtocht naar heilzame seksualiteit’ waar Jeannette Deenik-Moolhuizen voor gaat, heeft nu ook het project ‘Present in Mokum’ met Margrietha Reinders het groene licht gekregen om van start te gaan in het diaconale verzamelgebouw van de PKN ‘de Corvershof’.

Het toont aan dat de VPSG voortdurend bezig is om op creatieve wijze aan de weg te timmeren.

Medewerksters

In de samenstelling van het team is dit jaar geen verandering gekomen. Gezien van der Leest is immer actief als coördinator en fondsenwerver. Dat kost ongelofelijk veel tijd en energie en tot haar spijt gaat dat wel eens ten koste van haar aandacht voor inhoudelijke werkzaamheden. Marthe Link en Margrietha Reinders zijn onze stercounselors. Met grote inzet en betrokkenheid begeleiden ze de pastoranten. Margrietha Reinders ‘doet’ ook het project ‘Present in Mokum’. En Jeannette Deenik-Moolhuizen is naarstig op zoek naar heilzame seksualiteit, maar de aanwijzingen zijn sterk dat het pastorale kader van de meeste kerken nogal dwarsligt in hun motivatie om daaraan mee te werken. Maar met veel creativiteit en volhardendheid blijft ze haar speurtocht voortzetten.

Greet den Dulk-Barens
Secretaris bestuur VPSG

Comité van aanbeveling

Drs. Ineke Bakker, directeur Oikos

Prof. dr. Riet Bons-Storm, em. hoogleraar Vrouwenstudies, R.U. Groningen

Dr. Jurjen Beumer, stadspredikant van Stem in de Stad Haarlem

Drs. Bram Grandia, pastor verbonden aan het IKON-pastoraat

Mgr. Gé Geukers, oud-Vicaris Generaal van het Bisdom Haarlem

Prof. dr. Catharina J.M.Halkes, em. hoogleraar Feministische Theologie,
Universiteit van Nijmegen

Dr. Jan Hendriks, voormalig universitair hoofddocent Praktische Theologie,
V.U. Amsterdam

Mw. Donne Schmaal, beleidssecretaris van het bestuur van de Congregatie
van de Zusters van de Goede Herder, medeoprichtster VPSG

Drs. Wies Stael-Merkx, voormalig coördinator van het Katholieke Bureau
voor Seksualiteit en Relatievorming, begeleidster van activiteiten op het
gebied van godsdienst en seksueel geweld

Drs. Lideke In't Veld, em. Remonstrants predikant in Haarlem

Ds. Judith van der Werf, pastor verbonden aan het IKON-pastoraat.

**STICHTING VPSG
VROUWEN PASTORAAT SEKSUALITEIT GEWELD**

Bestuur per 31 december 2007

Drs. I. Visser-Roos, Aerdenhout

Drs. M.A.G. den Dulk-Barens, secretaris, Alphen aan den Rijn

Dr. S. Baars, penningmeester, Assendelft

Mw. A. van den Hogen, Volendam

Drs. Th. van Driel, Blokker.

Medewerkers

Drs. G. van der Leest, coördinator

Mw. M. Fr. Link, pastoraal counselor

Drs. M. Reinders, pastoraal counselor en projectleidster 'Present in Mokum'

Drs. J.M.Deenik-Moolhuizen, projectleidster 'Dwars-liggen. Speurtocht naar heilzame seksualiteit'

Adres: Nieuwe Groenmarkt 8, 2011 TW Haarlem

Telefoon: 023- 5328222

Aanwezig op dinsdag en woensdag van 10.00 uur tot 16.00 uur

Aanwezig in Amsterdam: woensdag van 13.00 uur - 16.00 uur (tel. 06-45141818)

e-mail: info@vpsg.nl

webpagina: www.vpsg.nl

Giro: 390070

Bank: 333945042